

Informatienota voor de raad

Datum 4 september 2023

Onderwerp	Aanpak mensenhandel
Versienummer	V0.2

Portefeuillehouder Dorrit de Jong

Informant Elwin Foppen en Irene Pruij

Afdeling PPP

Telefoon 06 21 56 03 51

Email I.pruim@zwolle.nl

Bijlagen

- Samen tegen mensenhandel, aanpak mensenhandel IJsselland 2022-2026
- Dashboard mensenhandel 2022

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de stand van zaken met betrekking tot de aanpak van mensenhandel

Datum 04 september 2023

Inleiding

In september 2019 heeft u de nota [Mensenhandel meer in beeld basisverkenning april 2019 \(3\).pdf \(zwolle.intern\)](#) vastgesteld. Daarbij heeft u besloten zo spoedig mogelijk tot uitvoering van de nota over te gaan en een kwartiermaker aan te stellen voor het opstarten van de intensivering van de aanpak en een zorgcoördinator voor coördinatie van directe slachtofferhulp en preventie.

Het Rijk, IPO en VNG hebben in het kader van het Interbestuurlijk Programma (IBP) in 2018 een basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel geformuleerd voor gemeenten met de afspraak dat gemeenten hieraan vanaf 2022 voldoen. Aan het basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel wordt voldaan als de gemeente:

- werkt aan actieve signalering van mensenhandel;
- een (aandachts)functionaris heeft die optreedt als contactpersoon binnen de gemeente, bekend is met de bestuurlijke mogelijkheden om op te treden tegen mensenhandel en bekend is met de instanties waar slachtoffers mensenhandel terecht kunnen;
- gemeentelijk beleid en lokale regelgeving heeft dat de aanpak van mensenhandel ondersteunt waarbij beleid gericht is op prostitutie, met daarbij aandacht voor voorlichting en hulpverlening aan prostituees en de aanpak van seksuele uitbuiting hier onderdeel van is.

Bij de Perspectiefnota 2020 heeft u incidenteel financiële middelen vrijgemaakt voor 2020 en 2021 voor intensivering van de aanpak van mensenhandel. Voor de aanpak van mensenhandel in de jaren 2022 en 2023 heeft u incidenteel ook financiële middelen beschikbaar gesteld om te voldoen aan het basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel. In het coalitie-akkoord is voortzetting van de aanpak mensenhandel opgenomen.

In deze nota informeren we u over de uitvoering van de aanpak tot nu toe.

Kernboodschap

Een goede aanpak van mensenhandel gaat over het voorkomen van mensenhandel tot aan het signaleren en stoppen, waarbij daders worden aangepakt en slachtoffers worden opgevangen en begeleiding krijgen. De belangrijkste uitbuitingsvormen zijn criminele uitbuiting, seksuele uitbuiting en arbeidsuitbuiting. Voor mensenhandel wordt ook wel de term moderne slavernij gebruikt.

Landelijke aanpak

Met het landelijke programma Samen tegen mensenhandel wordt op landelijk niveau samengewerkt in de aanpak van mensenhandel. In het kader van het landelijke programma is een wetsvoorstel in consultatie gebracht om de strafbaarstelling van mensenhandel uit te breiden (met een nieuwe strafbaarstelling bij 'ernstige benadeling'). De VNG heeft in het kader van de consultatie aangegeven dat dit kan leiden tot een toename van het aantal slachtoffers dat wordt gesignaleerd en in aanmerking komt voor hulpverlening en opvang.

Lokale aanpak

Als gemeentelijke doelen zijn in het kader van de aanpak van mensenhandel geformuleerd:

- Voorkomen van dader- en slachtofferschap
- Signaleren en stoppen van bestaand dader- en slachtofferschap
- Bieden van passende hulp aan slachtoffers

Datum 04 september 2023

- Registeren en monitoren van slachtoffers mensenhandel
- Intergemeentelijke samenwerking, samenwerking met ketenpartners en beleid om mensenhandel tegen te gaan

In 2021 heeft een eerste tussenevaluatie van de aanpak plaatsgevonden met ketenpartners waarbij in het kader van de evaluatie is onderkend dat de aanpak van mensenhandel complex is, tijd vraagt en elke uitbuitingsvorm een specifieke benadering kent. Er is aandacht gevraagd voor vaardigheden hoe met signalen om te gaan en bekendheid met en gebruik van de meldroute. Ook is aandacht gevraagd voor het versterken van de daderaanpak in verbinding met ondermijnende criminaliteit en de aanpak van faciliteerders van mensenhandel.

In 2022 en 2023 zijn lokaal de volgende stappen gezet in de aanpak van mensenhandel:

- meer bewustwording bij, en intensievere samenwerking met, de sociale wijkteams.
- instellen van een integraal online meldpunt voor (onder andere) signalen mensenhandel;
- actualisatie van de bepalingen in de APV ter voorbereiding op de invoering van de Wet regulering sekswerk;
- aandacht voor arbeidsmigranten, in de vorm van een workshop onder begeleiding van de VNG, met het oog op de kwetsbaarheid van deze groep voor uitbuiting;
- uitvoering van preventie-activiteiten door de GGD en Veilig Thuis IJsselland onder gemeentelijke regie.

Op 8 mei 2023 heeft u een strategische Veiligheidsagenda voor de gemeente Zwolle vastgesteld ([Strategische Veiligheidsagenda 2023-2026.pdf \(zwolle.intern\)](#)) met de ambitie om de aanpak op het gebied van zorgfraude en mensenhandel te versterken door in te zetten op bewustwording, preventie, zorg en repressie.

Regionale aanpak

Eind 2021 is door een kerngroep met vertegenwoordigers van de gemeenten in IJsselland, Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel Oost-Nederland (AVIM) politieregio Oost, Openbaar Ministerie, Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Oost, Veilig Thuis IJsselland en het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland een regionale plan van aanpak "Samen tegen mensenhandel, aanpak mensenhandel IJsselland 2022-2026" voorbereid (bijgevoegd). Het plan van aanpak is, na positief advies door het Districtelijk Veiligheids Overleg IJsselland, in december 2021 bestuurlijk vastgesteld door het bestuurlijk regionaal overleg huiselijk geweld. Met het plan van aanpak wordt ingezet op het verbeteren van zicht op de problematiek en versterken van de integrale aanpak via drie sporen:

1. Preventie, actief signaleren door gemeenten, inwoners en bedrijven en deskundigheidsbevordering bij professionals;
2. Proces: van signaal naar casusaanpak met inzet van de zorgcoördinator mensenhandel en waar nodig regionale triage en doorgeleiding binnen het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland e/o informatieplein RIEC Oost;
3. Actualiseren van het instrumentarium van gemeenten en andere interventies voor het versterken van de dader- en slachtofferaanpak.

In het kader van de uitvoering van het plan van aanpak zijn de volgende stappen gezet:

- Een regionaal kader voor bewustwording en preventie is in het voorjaar van 2022 opgeleverd;
- Veilig Thuis IJsselland heeft in 2022:

Datum 04 september 2023

- een (SKJ geregistreerde) workshop ontwikkeld voor hulpverleners en medewerkers van lokale teams over het signaleren van mensenhandel;
 - regionale signaalkaarten ontwikkeld: [Mensenhandel – Veilig Thuis IJsselland \(vtij.nl\)](https://vtij.nl);
 - voorlichting over mensenhandel verzorgd voor het personeel van regionale opvanglocaties voor vluchtelingen uit Oekraïne;
- Het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland heeft in het voorjaar van 2023 een dashboard integrale aanpak Oost-Nederland opgeleverd over het jaar 2022 (bijgevoegd);
- Naar aanleiding van een landelijk pilotproject om de aangiftebereidheid van slachtoffers te verhogen zijn in politieregio Oost in het voorjaar van 2023 nadere samenwerkingsafspraken gemaakt met de zorgcoördinatoren mensenhandel. Bij het aantreffen van slachtoffers wordt de zorgcoördinator standaard ingelicht door AVIM waarbij het slachtoffer zo mogelijk eerst een gesprek heeft met de zorgcoördinator voordat door de politie een intakegesprek wordt gehouden;
- De casusaanpak met een regionale weeg- en monitortafel bij het Zorg- en Veiligheidshuis is in het voorjaar van 2023 door ketenpartners positief geëvalueerd;
- Door AVIM worden in het voorjaar van 2023 knelpunten gesignaleerd als het gaat om de crisisnoodopvang van slachtoffers mensenhandel. Samen met centrumgemeente Enschede wordt momenteel bekeken hoe het beste invulling te geven aan de crisisnoodopvang voor slachtoffers mensenhandel en hoe deze crisisnoodopvang te bekostigen;
- De gemeenten Enschede en Zwolle zijn als centrumgemeenten voor de regio's IJsselland en Twente opdrachtgevende gemeenten voor zes opvangplekken voor slachtoffers mensenhandel met multiproblematiek. Het Leger des Heils is vanaf medio 2022 de aanbieder voor deze zes plekken. De (rijks)bekostiging van deze opvangplekken staat onder druk en wordt op dit moment geëvalueerd door de VNG vooruitlopend op besluitvorming over de bekostiging van deze opvang in de toekomst;
- Een nader voorstel voor de regionale regie (governance) op dit thema vraagt nog om voorbereiding. In de landelijke meerjarenagenda voor de Zorg- en Veiligheidshuizen voor 2021-2024 is de ambitie van de Zorg- en Veiligheidshuizen op dit thema geformuleerd: [Meerjarenagenda-ZVH-2021-2024-nv.pdf \(zorgenveiligheidshuizen.nl\)](https://www.zorgenveiligheidshuizen.nl/Meerjarenagenda-ZVH-2021-2024-nv.pdf);
- Een nadere verkenning naar het uitvoeren van integrale controles met een (regionaal) handhavingskader vraagt nog om uitvoering. Hiervoor wordt een landelijk stappenplan voor het uitvoeren van integrale controles afgewacht dat in het najaar van 2023 wordt verwacht.

Regionaal uitstapprogramma prostituees

Zwolle ontvangt als centrumgemeente voor regio IJsselland (rijks)middelen voor de uitvoering van een regionaal uitstapprogramma voor prostituees in IJsselland. Hiervoor subsidieert Zwolle de netwerkorganisatie LIV In Connection waarbij de organisaties Scharlaken Koord, De Kern en het Leger des Heils samenwerken. Zij werken outreachend en ambulant en leiden sekswerkers door bij hulpvragen. Bij locatie gebonden sekswerk wordt op locatie laagdrempelig contact gelegd in de vorm van clubbezoek. Met digitaal veldwerk wordt ook het niet-locatie gebonden sekswerk in kaart gebracht en worden sekswerkers actief telefonisch en online benaderd. In 2022 is met tientallen sekswerkers gesproken en zijn er ruim 50 vakantieparken en hotels bezocht om signalen van (mogelijk illegale) prostitutie te bespreken. Met het digitale veldwerk zijn ruim 1700 berichten verstuurd om sekswerkers te wijzen op het hulpaanbod vanuit LIV In Connection.

Datum 04 september 2023

Consequenties

Over de (structurele) financiële middelen voor de aanpak van mensenhandel vanaf 2024 volgt een voorstel aan de gemeenteraad bij de begroting 2024.

Communicatie

Voor meer informatie over mensenhandel en het meldpunt zie www.zwolle.nl/mensenhandel.
In het kader van de regionale week van de Veiligheid voor regio IJsselland wordt in de week van 9-13 oktober aandacht besteed aan het thema mensenhandel.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Voorzitter, Peter Snijders

Secretaris, Dick Emmer